

Per Viam Lacteam

Op 7 juni 1890 promoveerde Johan Andreas Dèr Mouw – classicus, filosoof, dichter – op de dissertatie *Quomodo Antiqui Naturam Mirati Sunt?* (Hoe hebben de ouden de natuur bewonderd?). Hij bestrijdt hierin de stelling dat er in de gehele klassieke oudheid geen bewondering voor de natuur zou hebben bestaan. Het was nog maar drie jaar na zijn doctoraal examen en Dèr Mouw was nog geen 25 toen hij zijn proefschrift – in het Latijn – afleverde. Biograaf Lucien Custers beschrijft dat één ding in elk geval heel duidelijk spreekt uit het verder vrij toegankelijke werk: Dèr Mouw was ook als jong volwassene al bezig met een hoofdthema dat in zijn latere filosofische en poëtische werk zo sterk naar voren zouden komen: het besef dat van de ooit verbroken eenheid tussen individu en buitenwereld en het verlangen om die eenheid te herstellen. Als kind kun je die eenheid nog ervaren, maar als volwassenen lukt dat niet meer en ben je dat vanzelfsprekende geluksgevoel dat bij verbondenheid hoort kwijt. Een splinter van dit geluk is misschien nog voelbaar bij het aanschouwen van de sterrenhemel. Daarvan getuigt Dèr Mouw in dit poëtische fragment van zijn proefschrift:

Per viam lacteam,
coelestibus portentis infestam,
audaces oculi tui vagantur
et accolae computare incipiunt,
sed numerantes numerus abcaecat;
et divino horrore
te beatum praestringit
sublimis noctis vastitas.

Along the galaxy,
steeped in heavenly omens,
your eyes wander daringly
and begin to count the stars,
but counting the number is blinding;
and with a divine oscillation
blesses you with happiness
the sublime nights's vastness.

Per Viam Lacteam is een stuk voor vier trompettisten, een strijkkwartet (twee violen, een altviool en een cello), een pianist annex celestabespeler, twee drummers (een voor de aparte snaredrumsolo), een harpist, twee marimbisten, een leadzangeres en drie achtergrondzangeressen (sopraan, mezzo en alt). De hemelse voortekenen worden op gezette tijden verklankt door het geluid van twee stampende Zaanse oliemolens.

De leadzangeres zingt het fragment in het Engels, terwijl het koor de oorspronkelijke Latijnse tekst zingt. Op drumstel hoor je FrogBotBeats en de snaredrumsolo (nummer 36) van Charles Wilcoxson wordt uitgevoerd door Andre Lindsey.

In mijn eigen vertaling:

Langs de melkweg,
doordrenkt van hemelse voortekenen,
dwalen gedurfd je ogen
en beginnen ze de sterren te tellen,
maar het tellen van het aantal is verblindend;
en met goddelijke huiver
zegt je gelukkig
de weidsheid van de sublieme nacht.